

Danyél Kitaby — Sekizinji San

Bir Amal

Jeff Pippenger

2023-12-03

Ýahudanyň patyşasy Ýehoýakimiň patyşalyk süren üçünji ýylynda, Babil patyşasy Nebukadnesar Ýerusalime gelip, ony gabady. Reb Ýahudanyň patyşasy Ýehoýakimi, şeýle hem Hudaýyň öýüniň gap-gaçlarynyň bir bölegini onuň eline berdi; olary Şinar ýurduna, öz hudaýynyň öýüne alyp gitdi we şol gap-gaçlary öz hudaýynyň hazynahanasyna ýerleşdirdi. Daniýel 1:1, 2.

Danyýl we Ylham kitaplary şol bir kitapdyr, we Danyýl kitabynda görkezilen şol bir pygamberlik hatarlary Ylham kitabynda-da dowam etdirilýär. Isa Mesihniň Ylhami, synag möhletiniň ýapylmagynyň edil ön ýanynda möhüri açylýan in soňky pygamberlik habaryny aňladýar.

Geçmişte Vahiy kitabından dogru biçimde anlaşılmış, fakat örf ve gelenek tarafından möhürlenmiş olan hakikatler, hâlâ hakikattir; ve bugün Yahuda oymağının Aslanı tarafından yeniden möhürleri açılmaktadır; ve bu hakikatler şimdi kendi kusursuz gerçekleştirmelerini ortaya koymaktadır.

Geçmişte Daniýel kitabyndan dogry düşünilip düşünilen, emma adat we dâp arkaly möhürlenip goýlan hakykatlar heniz-de hakykatdyr, we bu gün olar Ýahuda taýpasynyň Arslany tarapyndan täzeden açylýar, hem-de şol hakykatlar indi özleriniň kämil ýerine ýetmesini açyp görkezýärler.

Danyýel Isa Mesihniň Ylhamyny aňladýan iki kitabyň diňe birinjisidir.

Ýehowiakim özgeriş hereketindäki birinji habaryň güýçlendirilmeginiň nyşanydyr. Şeýle hem ol ähtiň nyşanydyr, çünki adyň üýtgedilmegi pygamberlik taýdan äht gatnaşygyň başlangyjyny görkezýär. Ön Hudaýyň äht halky bolmadyk bir halk bilen Hudaýyň girýän äht gatnaşygy birinji habaryň güýçlendirilmeginde başlanýar.

Öňler halk däl ekeniňiz, emma indi Hudaýyň halkysyňyz; öňler rehim tapmadyk ekeniňiz, emma indi rehim tapansyňyz. 1 Petrus 2:10.

Atyň üýtgedilmeginiň äht gatnaşygygyny aňladýan nyşan bolşy, Abramyň adynyň Ybraýyma, Saraýyň adynyň Sara, Ýakubyň adynyň Ysraýyla, Şawulyň adynyň hem Paula üýtgedilmegi bilen berkidilýär. Bu nyşana başga-da şaýatlyklar bardyr, ýöne Daniýeliň birinji babynda Daniýeliň ady Belşaçara, Hananyýanyň ady Şadraha, Mişaeliňki Meşaha, Azaryýanyňky bolsa Abednego üýtgedilýär.

Reb bir halk bilen äht gatnaşyklaryna girende, şol bir wagtyň özünde öňki bir äht halkynyň ýanyndan geçýär. Ýehoyakim ýanyndan geçilýän äht halkyny, Daniýel, Hananiýa, Mişael we Azariýa bolsa soňra saýlanyp alynýan äht halkyny aňladýar. Adamlar äht gatnaşyklaryna girenlerinden soň, olaryň ähtiň şertlerini berjaý edip-etmejekdigi synagdan geçirilýär. Bu synag iýmek hereketi arkaly görkezilýär.

Adam bilen Hawa iýmek hereketi arkaly synagdan geçip bilmediler, Hudaý ilkinji gezek saýlanan halk bilen äht baglaşanda bolsa, Ol bu gatnaşygy manna arkaly olary synap başlady. Gadymy Ysraýyl ahyrsoňunda şol synagdan geçip bilmedi, emma olar muny etmek bilen äht synagynyň ýeke-täk bir synag bolman, eýsem synag işjeňligidigine ilkinji salgyny we ilkinji şaýatlygy berdiler. Onunjy synaga gelnende, olara indiki kyrk ýylyň dowamynda çölde ölmek höküm edildi. Soňra Hudaý Ýuşa we Kaleb bilen äht baglaşdy; şeýlelik bilen, Reb saýlanan halk bilen äht baglaşanda, Özüniň şol bir wagtda öňki äht halkynyň ýanyndan geçýändigine hem şaýatlyk berdi. Gadymy Ysraýylyň ahyrynda, ol ruhy Ysraýylyň hem başlangyjy bolupdy, gadymy Ysraýyl üçin soňky synag işi ruhy Ysraýyl üçin ilkinji synag işi boldy, we ol Asman Çöregi hökmünde görkezildi. Bu ilkinji äht synagy işinde manna bilen öňden nusgalandyrylypdy.

Şol synag döwründe, ol hem ilkinji, hem-de in soňky synag döwri bolan şol döwürde, Isa göksel Çöregiň synagyny, Özüne degişli äht halkynyň Onuň tenini iýmelidigini we Onuň ganyny içmelidigini aýdanda kesgitledi. Ol şol beýan edilende, gullugynyň başga hiç bir döwründäkiden has köp şägirtlerini ýitirdi. Onuň gullugyndaky şol jedel äht synagynyň işiniň şekillendirilişiniň in ýokary nokady boldy, we White uýa bu waka barada “Asyrlaryň Islegi” atly eserde giňişleýin belläp geçýär; ol ýerde babyň ady “Galileýadaky Krizis” diýlip atlandyrylýar. Galileýa ady “bir ilmek” ýa-da “öwürüm nokady” diýmegi aňladýar, we şol bapda ol şägirtleriň näme üçin Ondan ýüz öwrenlerini beýan edýär. Olar Onuň tenini iýmek we Onuň ganyny içmek zerurlygy baradaky şaýatlygyny degişli pygamberlik usulyýeti bilen ulanmakdan ýüz öwürdiler. Ol olaryň Şeýtanyň gadymy Ysraýylyň Mukaddes Kitap düşüňjesine ornaşdyran pygamberlik düşüňjeleriniň däp-dessurlaryna we adatlaryna berk ýapyşandyklaryny görkezdi. Şol nädogry düşüňjeler olara, öz pikirlerine görä, Onuň sözlerini ruhy manyda däl-de, göni manyda ulanmak üçin bir bahanany üpjün etdi. Şeýle hem ol Isa ýüz öwrenleriň (“öwürülenleriň”) Galileýa bilen baglanyşyklydygyny we Ýahýanyň altynjy babynda (Ýahýa 6:66) şeýle diýlip kesgitleýändigini görkezýär: olar Onuň bilen mundan beýläk hiç haçan ýöremediler.

Gadymy Ysraýylyň ilkinji äht synagy bilen soňky äht synagynyň ikisinde-de, Hudaý saýlanan halk bilen äht gatnaşyklaryna girende, şol bir wagtda öňki äht halkynyň ýanyndan geçýändigini görýäris. Şeýle hem, Ol şol halky ýeke-täk bir synag bilen däl-de, eýsem synaglar prosesi bilen synaýandygyny görýäris. Mundan başga-da, bu synag prosesiniň iýilmeli bir zat arkaly şekillendirilýändigini görýäris. Şeýle hem, bu iýmitiň Hudaýyň Sözüni aňladýandygyny we synagyň iýmek üçin iki hili iýmitiň arasyndaky saýlawy öz içine alýandygyny görýäris. Hudaýyň iýip bilersiňiz diýip aýdan her bir agajyndan iýýäris, ýa-da iýmegi gadagan edilen agaçdan iýýäris? Şeýle hem, näme iýmelidigi baradaky saýlawyň hödürlenen iýmiti nähili iýýändigimiz baradaky synagy hem öz içine alýandygyny görýäris.

Ruhy Ysraýylyň ahyrynda, Millerit hereketiniň döwründe, ilkinji habar 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda güýç bilen berildi. Ol ýerde Ýehoyakim soňra onuň gyzlary bolmak üçin Wawilona alnyp gidilýän protestantlary aňladýar. Ylham onunjy bapdaky perişde aşak düşüp, elinde açyk kiçi kitaby saklanda, olar synag bilen yüzbe-yüz boldular. Ýehoyakim Nebukadnesaryň talaplaryna garşy baş göterip, şondan soň ýesirlige alnyp gidilişi ýaly, protestantlar hem Garaňky Asyrlardan özleri bilen alyp çykan däp-dessurlaryna we adatlaryna esaslanyp, perişdäniň elindäki iýmiti

iýmekden ýüz öwürdiler.

1844-nji ýylyň ýazyna çenli synag işi Ýehoýakim bilen protestantlar üçin “öwrüm nokadyna” ýetipdi, we ruhy Ysraýyl üçin ilkinji synag işinde bolşy ýaly, olar hem “öwürüldiler” we Isa bilen indi ýörmediler. Şol taryhda Daniýel, Hananya, Mişayel we Azarya Milleritleri aňladýar; olar agyzlarynda süýji bolan, emma aşgazanda ajy bolan kiçijik kitaby iýmegi saýlapdylar.

Eger biz Adam bilen Hawwany hem goşsak, synagyň iýmek hereketi arkaly şekillendirilýändigine degişli dört nusgawy şaýatymyz bolýar. Bizde birnäçe pygamberlik şaýatlary bar, olaryň hemmesinde ilkinji bilen soňkynyň möhri bardyr. Mannanyň synagynyň şaýatlygy ilkinji şaýatdyr, Asmandan düşen Çöregiň synagy bolsa ruhy Ysraýyl üçin ilkinji synag bolmak bilen birlikde, gadymy Ysraýyl üçin hem soňky şaýatdyr. Kiçijik kitabyň synagy hem ilkinji, hem-de soňkydyr. Ol çölde bolan ýygnak hökmünde ruhy Ysraýylyň sergezdanlygynyň soňydyr we Hudaýyň iň soňky ady bellenen halky bolmak üçin saýlananlaryň ilkinjisidir. Millerçiler Hudaýyň ady bellenen halkynyň başlangyjydy; olar Protestantizmiň hakyky şahy hökmünde tanalmalydy. Birinji habar güýçlendirilende başlanýan synag işine degişli birnäçe şaýatlyk bar.

Şol synaglaryň dowamynda şägirtleriň tas hemmesiniň ýüz öwürýän bir “öwrüm nokady” gelip ýetýär. Ýuşag bilen Kalebiň şaýatlygy wagtynda bütin Ysraýyl ýüz öwürüp, Müsüriň içine dolanmagy isledi. Jeliledäki ybadathanada şägirtleriň köpüsi ýüz öwürdi. Isa Alfa we Omega bolandygy üçin, synaglaryň ahrynda görkezilýän “öwrüm nokady” synagyň başynda-da şekillendirilýär. Gadymy Ysraýyla manna ilkinji gezek berlende, görkezmelere derrew ýüz öwürerler boldy. Mesihniň çokundrylmagynda Ol ýüz öwürüp, çölüň içine gitdi. Uýamyz Waýt öwrüm nokadynyň nyşanyňy örän manyly we öwrediji görnüşde ulanýar.

«Halklaryň we ybadathananyň taryhynda öwürülişik nokatlary bolan döwürler bardyr. Şeýle dürli täsirli pursatlar Hudaýyň ylahy penahynda ýetip gelende, şol wagt üçin nur berilýär. Eger ol kabul edilse, ruhy ösüş bolýar; eger ol ret edilse, ruhy pese gaçyş we heläkçilige uçraýyş onuň yzyna düşýär. Reb Öz Sözüniň üsti bilen Hoş Habaryň geçmişde alnyp barlan we geljekde-de, hatda jemleýji söweşe çenli dowam etjek işjeň işini aýan etdi; şol soňky göreşde şeýtany güýçler özleriniň ahyrky geň galdyryjy hereketini ederler. Şol Söz arkaly biz indi ýagşylyk bilen ýamanlygyň arasynda — garaňkylygyň hökümdary Şeýtan bilen ýaşaýşyň Şazadasy Mesihniň arasynda — soňky beýik çaknyşygy başlatjak güýçleriň iş başyndadygyna düşüňýäris. Emma Hudaýy söýýän we Ondan gorkýan adamlar üçin geljek ýeňiş, Onuň tagtynyň asmanlarda berkidilişi ýaly, şonça-da şübhesizdir». Bible Echo, August 26, 1895.

Mana gadymy Ysraýyla ilkinji gezek berlende, şol taryha degişli yşyk berildi. Mesihniň çokundrylmagynda, şol taryha degişli yşyk berildi. 1840-njy ýylyň 11-nji awgustynda, şol taryha degişli yşyk berildi. Şol öwürülişik nokatlarynyň her biri, ahyrsoňy başga bir öwürülişik nokadynda tamamlanýan synag işiniň başlangyjyny görkezýär; şol ýerde öňki äht halky ýüz öwürüp, indi Mesih bilen bile ýöremez.

Bu dürli synag amallary öňki ähtiň halky üçin hem, täze ähtiň halky üçin hem synag döwrüni aňladýandygy sebäpli, synag döwrüniň iki jemlemesi bardyr. Synag döwrüniň jemlenişi, şonuň üçin hem Millerit taryhyndaky protestantlar üçin soňky öwürülişik nokady, 1844-nji ýylyň ýazydy.

Synag döwrüniň jemlenişi (1844-nji ýylyň güýzünde), ýa-da Milleritleriň özlari üçin öwrülişik nokady, Hudaýyň öňki halky üçin bolan öwrülişik nokadyndan soň geldi.

Mesihniň taryhynda synag işi Onuň ybadathanany iki gezek arassalamagy arkaly görkezilýär: birinji gezek gullugynyň başynda, soňra bolsa gullugynyň ahyrynda.

“Isa Öz jemgyýetçilik gullugyna başlanda, Ol Ybadathanany onuň mukaddeslige garşy haramlanyp masgaralanmagyndan arassalady. Onuň gullugynyň soňky hereketleriniň arasynda Ybadathananyň ikinji gezek arassalanylmagy hem bardy. Şeýlelik bilen, dünýäni duýdurmak üçin edilýän soňky işde ýygnaqlara iki aýratyn çagyryş edilýär. Ikinji perişdäniň habary şeýle: ‘Beýik şäher Bawilon ýykyldy, ýykyldy, çünki ol ähli halklara öz zynasynyň gazaply şerabyny içirdi’ (Ylham 14:8). Üçünji perişdäniň habarynyň güýçli nidasynda bolsa gökden bir ses eşidilýär, şeýle diýýär: ‘Eý, Meniň halkym, onuň günälerine şarik bolmazlygyňyz we onuň belalaryndan paý almazlygyňyz üçin ondan çykyň. Çünki onuň günäleri göge ýetdi, Hudaý bolsa onuň etmişlerini ýat etdi’ (Ylham 18:4, 5).” Selected Messages, book 2, 118.

Mesihniň ybadathanany iki gezek arassalamasynyň synag prosesi, Pygamberlik Ruhunyň ýazgylarynda Malakiniň üçünji bölümi bilen gabat gelýär.

“Ybadathanadaky alyjylardan we satyjylardan ybadathanany arassalamak bilen, Isa ýüregi günäniň hapalygyndan, — jany zaýalaýan dünýewi höweslerden, özümçil nebislerden, erbet endiklerden — arassalamak baradaky Öz wezipesini yglan etdi. Malaky 3:1–3 sitata getirildi.” The Desire of Ages, 161.

Hudaýyň halkynyň päklenmegi birnäçe pygamberlik ugurlary bilen gaýta-gaýta baglanyşdyrylýan synag işini aňladýar. Ädem bilen Howadan başlap Milleritleriň taryhyna çenli bolan her bir ýüzlenme ýüz kyrk dört münüň päklenmegini aňladýar.

“Bu ýeriň taryhynyň soňky günlerinde, Hudaýyň Öz buýruklaryny saklaýan halky bilen baglaşan ähti täzeden dikeldilmelidir.” Review and Herald, 1914-nji ýylyň 26-njy fewraly.

Ýüz kyrk dört münüň päkleniş prosesi Daniel kitabyndaky ilkinji salgydyr; bu kitap, adamzat üçin synag möhleti ýapylmazyndan az öň açylyan Isa Mesihniň Ylhamyny bilelikde aňladýan iki kitabyň birinjisidir. Ýüz kyrk dört münüň päkleniş prosesi möhürleniş prosesi hökmünde-de görkezilýär.

Ýüz kyrk dört münüň päkleniş, möhürleniş prosesiniň ilkinji habary 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda başlanda, bu ýygnaç üçin hem, dünýä üçin hem öwrülişik nokady boldy. Ylham kitabyň on sekizinji babynda dünýäni öz şöhraty bilen nurlandyryýan perişde şonda geldi. Şeýle-de bolsa, Ylham 18-de ol perişde elinde iýmäge degişli hiç zat bar ýaly görkezilmeýär—emma ol ýerde bardyr. Kiçi kitap ol ýerde bardyr. Ony Işaya pygamber tarapyndan “setir üstüne setir” hökmünde görkezilen usulyýeti iýmegi saýlaýanlar aňsatlyk bilen tanap bilerler.

“Setir üstüne setir” goýmak bilen, Mesihniň 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda inende, Onuň hem “manna”, “asmanyň çöregi” we “kiçijik kitap” hökmünde görkezilen bir “kiçijik kitabyň” bolandygyna düşüňäris. Emma 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda Ýehoýakim bilen şekillendirilen öňki saýlanan halk Adventizmiň dessurlaryna we döp-an’analaryna ýapyşyp

galmagy saýlady, soňra bolsa ýekşenbe kanunynda doly tamamlanjak Wawilonyň ýesirligine tarap ýörişine başlady.

“Indi meniň Nýu-Ýorkuň joşgunly tolkun arkaly süpürilip aýryljakdygy barada aýdan sözümi getirýärlermi? Men muny hiç wagt aýtmadym. Men şeýle diýdim: ol ýerde gat-gat bolup beýgelýän beýik binalara seredip, ‘Reb ýer ýüzüni elhenç sarsdyrmak üçin turanda nähili gorkunç wakalar bolup geçer! Şonda Ylham 18:1–3-däki sözler ýerine ýeter’ diýdim. Ylham kitabyňyň on sekizinji baby tutuşlygyna ýer ýüzüne geljek zatlar barada duýduryşdyr. Emma Nýu-Ýorkuň başyna aýratynlykda näme geljekdigi hakynda maňa berlen anyk bir nur ýok; diňe bir zady bilýäris: bir gün ol ýerdäki beýik binalar Hudaýyň güýjüniň öwürüp-agdaryşy bilen ýykylar. Maňa berlen nurdan men dünýäde heläkçiligiň bardygyny bilýäris. Rebden bir söz, Onuň gudratly güýjüniň bir täsiri — we bu ägirt uly gurluşlar ýykylar. Biz göz önüne-de getirip bilmejek derejede gorkunç wakalar bolup geçer.” Review and Herald, July 5, 1906.

2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda “Nýu-Ýorkuň” “beýik binalary” “Hudaýyň güýjüniň öwürmegi we agdarmagy bilen” “ýykylan” mahaly, Ylham kitaby on sekizinji bapdaky perişdäniň nury bütün ýeri doldurdy, çünki Ylham kitaby on üçünji bapdaky ýer jandarynyň taryhynda öwrülişik pursaty gelip ýetipdi.

“Milletleriň we ybadathananyň taryhynda öwrülişik pursatlary bolan döwürler bar. Hudaýyň gudratly ýolbaşçylygynda, bu dürli çökgünlikli pursatlar gelende, şol wagt üçin ýagtylyk berilýär. Eger ol kabul edilse, ruhy ösüş bolýar; eger ol ret edilse, onda ruhy pese gaçyş we iman gämisiniň heläkçiligi yzdan gelýär.” Bible Echo, August 26, 1895.

2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda Ylham kitabyňyň on sekizinji babyndaky perişdäniň nury gelende, şol nury kabul edenler ruhy taýdan öňe ilerlediler, emma şol nury ret edenler ruhy taýdan pese gaçdylar we Ýekşenbe kanunyňyň özläriniň in soňky öwrüliş nokady bolan ýerine tarap isýankär syýahatyna başladylar; şol ýerde olar üçünji perişdäniň habarchylary hökmünde edýän ykrarlaryny ebedilik gämi heläkçiligine öwürýärler. Juhanna 6:66-da ýüz öwürüp, Mesih bilen indi ýöremedik Galileýadaky adamlar, ilkinji gezek Onuň çokundyrlymagynda gelen nurdan ýüz öwürýärdiler; hut şol ýerde şol synag taryhyňyň ilkinji habary kuwwatlandyrylypdy. Danyýel kitabyňyň birinji babynda, ilkinji habar kuwwatlandyrylanda, iki topar ybadat edijiniň mysaly şol taryhda görkezilýär. Ýehoyakim imany gämi heläkçiligine öwürýänleri aňladýar, Danyýel, Hananja, Mişael we Azarja bolsa sadyklary aňladýar.

Ýahuda patyşasy Ýehóýakimiň hökümdarlygynyň üçünji ýylynda Wawilon patyşasy Nebukadnesar Iýerusalime gelip, ony gabawa aldy. Reb Ýahuda patyşasy Ýehóýakimi, şeýle hem Hudaýyň öýündäki gap-gaçlaryň bir bölegini onuň eline berdi; olary Şinar ýurduna, öz hudaýynyň öýüne alyp gitdi we gap-gaçlary öz hudaýynyň hazyna öýüne goýdy. Patyşa öz hadymalarynyň başlygy Aşpenaza Ysraýyl ogullarynyň arasyndan, patyşanyň neslinden we beglerden käbirlerini getirmegi buýurdy; bedeninde hiç hili kemçiligi bolmadyk, görmegeý, ähli paýhasda ukyply, bilimde zehinli, ylyma düşünýän we patyşanyň köşgünde hyzmat etmäge güýji ýetýän ýaşlary, şeýle hem olara keldanlaryň ýazuwyny we dilini öwretsin diýdi. Patyşa olar üçin patyşanyň naharyndan we içýän şerabyndan her günki paýy belledi; şeýlelikde olary üç ýyl terbiýeläp, şol möhletin ahyrynda patyşanyň huzuryna çykarсын diýdi. Bularyň

arasynnda Ýahuda ogullaryndan Daniýel, Hananiýa, Mişael we Azariýa bardy. Hadymalaryň başlygy olara at dakdy: Daniýele Beltşazar, Hananiýa Şadrak, Mişaele Meşak, Azariýa bolsa Abednego diýip at berdi. Emma Daniýel patyşanyň naharynyň paýy bilen-de, onuň içýän şeraby bilen-de özüni haram etmezlik üçin ýüreginde niýet etdi; şonuň üçin özüni haram etmezlige rugsat etmegini hadymalaryň başlygyndan haýyş etdi. Daniýel 1:1–8.

Danyýel, Hananyýa, Mişael we Azariýa Ýahudanyň ogullarydylar. Olar agyr edildi; şeýlelik bilen Adventizmiň iň soňky neslini alamatlandyrdylar. Gadymy patyşalaryň köpüsi ýaly, Nebukadnessar hem patyşanyň gullary bolup hyzmat edenlerinde we patyşanyň aýallary hem-de gyrnaklary bilen gatnaşyga girenlerinde patyşada döräp biljek her hili howatyrlymalary aradan aýyrmak üçin, ýahuda ýaşlarynyň dördüsini agyr etdirdi.

Nyşanly görnüşde bu, Adventizmiň ahyrky neslini aňladýar, çünki bu dördüden soňra indi Ýahudanyň başga bir setiri bolmazdy. Dört bütindünýäniň nyşanydyr, şonuň üçin ol 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryny Hudaýyň pygamberlik Sözüniň ýerine ýetmesi hökmünde ykrar edýän bütin dünýädäki Ýedinji Gün Adwentistleriniň ahyrky neslini aňladýar.

Ýedinji gün adventistleri Hudaýyň pygamberlik Sözüniň temasydyr, çünki olar ýüz kyrk dört mün bolmaga çagyrylanlardyr. Şeýle-de bolsa, olaryň pygamberlik mirasy 1863-nji ýylda atalarynyň gozgalaňy bilen başlady. Şol ilkinji gozgalaňy tanamak tas mümkin däldir, çünki ol gitdigiçe güýçlenen gozgalaňyň dört nesliniň döp-dessurlary we adatlary bilen örtülipdir. Ony tanamak kyn bolsa-da, ol görülmeli we ykrar edilmeli, edil Daniýeliň ahyrsoňy Daniýel kitabynyň dokuzynjy babynnda edişi ýaly. Ol muny Hudaýyň pygamberlik Sözünde ýerleşýän hakykaty tanamak arkaly etdi.

Danyýl bilen üç sadyk ýigidiň gönüden-göni miras alan gozgalaňy, olaryň atasynyň özlerini gurşap alan butparaz täsirlerden aýry galmakdan ýüz öwürmegi bolupdy. 1863-nji ýylda Laodikeýa Adventizmi, Lewiler 26-daky “ýedi wagt” düşüňjesiniň Miller tarapyndan edilen kesgitlemesini ret edişini goldamak üçin, dinden çykan protestantçylygyň we katolisizmiň Mukaddes Ýazgylardaky usulyýetine gaýdyp bardy. Danyýl bilen üç sadyk ýigit üçin şol gozgalaň Hizkiýa patyşa arkaly nyşanlandyrylypdy.

Patyşa Hizkiýa ölmezlik üçin Rebbe ýalbaryp dileg etdi, we Reb oňa ýene 15 ýyl berende onuň dilegi kabul edildi. Şeýle etmek bilen, ol Ýahudanyň iň zalym patyşalarynyň biri bolan, emma şol bir wagtda-da Ýahudanyň basylyp alynmagynyň we gul edilmeginiň kem-kemden ilerleýän ýedi basgançakly ýolunyň başlangyjyny belleýän patyşa Manaşşany dünýä inderdi. 1856-njy ýylda Hakyky Şaýat Laodikiýa Adventizminiň gapysyny kakmaga geldi, emma olar ýaşamagy saýlap, öz-özüne ölmediler. 1863-nji ýyla çenli olar “Ýeriho”-ny gaýtadan gurdular we ahyrsoňunda 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryny ruhy Wawilonyň gulçulygyna eltýän, Ahyrky Gün kanuny bilen tamamlanýan üç basgançakly saparlarynyň başlangyjy hökmünde tanamaklaryna päsgel beren barha güýçlenýän pitnany başlatdylar.

Patyşa Hizkiýa üçin 1863 onuň ýaşamak baradaky dileginiň kabul edilen wagty boldy. Reb onuň dileginiň kabul edilendigine alamat berdi. Hudaý Günün hereketini üýtgetmek arkaly şol dilegi tassyk etdi, babylonlylar bolsa munuň manysyny bilmändikleri halda, asmanlarda Hudaýyň işini

gördüler. Şondan soň babylonlylar Günü dolandyrmaga güýji ýeten Hudaý hakynda bilmek üçin Iýerusalime geldiler. Emma patyşa Hizkiýa Asman Hudaýyny şöhratlandyrmagyň ýerine, öz-özüne ölmegiň ýerine, Öz adyny şol ybadathanada we şäherde ýerleşdirmegi saýlan Hudaýyň ýerine, öz ybadathanasyny we şäherini şöhratlandyrmagy saýlady.

Şol gozgalaň onuň nesil ugrundan bolan çagalaryň Wawilonda gullar we hadymlyar boljakdyklary hakdaky pygamberligi getirdi. Şol çagalar Daniýel, Hananyýa, Mişael we Azaryýa bolup, olar 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabryny dünýä halklarynyň hem-de ybadathananyň taryhynda öwrülişik nokady hökmünde ykrar edýän, ýüz kyrk dört müňi synap, möhürlemeli bolan ýagtylyk berlen şol Ýedinji Gün Adventistleriniň ruhy taýdan ahyrky neslini aňladýarlar.

Şol günlerde Hizkiýa ölüm derejede syrkawlapdy. Şonda Amoz ogly Işaya pygamber onuň ýanyna gelip oňa şeýle diýdi: «Reb şeýle diýýär: öý-içini tertibe sal; çünki sen ölersiň, ýaşamarsyň». Şonda ol ýüzüni diwara tarap öwürüp, Rebbe dogma edip şeýle diýdi: «Ýalbarýaryn, eý Reb, ýadyňa sal, men Seniň önünde hakykat bilen we kämil ýürek bilen gezdim, Seniň nazarynda ýagşy bolan zady etdim». Hizkiýa gaty aglady. Şeýle boldy: Işaya heniz orta howludan çykyp ýetişmänkä, Rebbiň sözi oňa gelip şeýle diýdi: «Yza dolan-da, halkymyň serdary Hizkiýa şeýle diý: Reb, ataň Dawudyň Hudaýy, şeýle diýýär: dogany eşitdim, gözýaşlaryňy gördüm. Ine, saňa şypa bererin; üçünji günü Rebbiň öýüne çykarsyň. Ömrüňe on baş ýyl goşaryn; seni we bu şäheri Aşur patyşasynyň elinden halas ederin; Öz hatyram üçin we hyzmatkärim Dawudyň hatyrasy üçin bu şäheri goraryn». Işaya: «Bir bölek injir alyň» diýdi. Olar ony alyp, çybanyň üstüne goýdular, ol hem sagaldy. Hizkiýa Işaya şeýle diýdi: «Reb meni sagaldar we üçünji günü men Rebbiň öýüne çykaryn diýen alamat näme bolar?» Işaya şeýle diýdi: «Reb aýdan zadyny ýerine ýetirjekdigine saňa Rebden şu alamat bolar: kölege on basgançak öňe gitsinmi ýa-da on basgançak yza gaýtsynmy?» Hizkiýa jogap berdi: «Kölegäniň on basgançak aşak inmegi ýeňil zat; ýok, goý kölege on basgançak yza gaýtsyn». Işaya pygamber Rebbe aglady; ol hem Ahazyň gün sagadynda inen kölegäni on basgançak yza getirdi. Şol wagtda Babil patyşasy Baladan ogly Berodakbaladan Hizkiýa hatlar we sowgat iberdi; çünki ol Hizkiýanyň syrkawlandygyny eşidipdi. Hizkiýa olary kabul edip, gymmatly zatlarynyň бүтін öýüni, kümşi, altyny, hoşboý zatlary, gymmat bahaly ýaglary, ähli ýarag öýüni we hazynalarynda tapylyan zatlaryň baryny olara görkezdi; onuň öýünde-de, бүтін häkimliginde-de Hizkiýanyň olara görkezmedik zady ýokdy. Şonda Işaya pygamber Hizkiýa patyşanyň ýanyna gelip oňa şeýle diýdi: «Bu adamlar näme diýdiler? Olar saňa nireden geldiler?» Hizkiýa: «Olar uzak ýurtdan, ýagny Babilondan geldiler» diýdi. Ol: «Seniň öýünde näme gördüler?» diýdi. Hizkiýa jogap berdi: «Meniň öýümde bolan zatlaryň baryny gördüler; hazynalarymyň arasynda olara görkezmedik zadym ýok». Işaya Hizkiýa şeýle diýdi: «Rebbiň sözünü diňle. Ine, günler gelýär: öýünde bolan zatlaryň bary, ata-babalaryň şu güne çenli ýygnap goýan zatlary Babilona alnyp gidiler; Reb diýýär, hiç zat galmaz. Seniň özünden çykjak, seniň dogurjak ogullaryňdan hem alyp giderler; olar Babil patyşasynyň köşgünde agalar bolar». Şonda Hizkiýa Işaya şeýle diýdi: «Seniň aýdan Rebbiň sözi ýagşydyr». Soňra ol şeýle diýdi: «Meniň günlerimde parahatçylyk we hakykat bolsa, bu ýagşy dälmi?» Hizkiýanyň galan işleri, onuň бүтін gudraty, howuz bilen suw geçirijisini nädip gurup, suwy şähere getirendigi, bular Ýahuda patyşalarynyň ýyl ýazgylary kitabynda ýazylan dälmidir? Hizkiýa ata-babalary bilen ýatdy; onuň ýerine ogly Menaşe patyşalyk etdi. 2 Patyşalar 20:1–21.

Indiki áyat şeýle diýýär:

Manase patyşalyk edip başlamagynda on iki ýaşyndady we Ýerusalimde elli baş ýyl patyşalyk etdi. Onuň ejesiniň ady Hefsiba idi. 2 Patyşalar 21:1.

Eger Hizkiýa patyşa Rebbiň islegini kabul edip, diňe öz öý işlerini tertibe salyp ölen bolsady, netije nähili bolardy? Oňa ýene on baş ýyl berildi, we üç ýyldan soň zalym Manase dünýä indi. Eger 1856-njy ýylda Adventizm Filadelfiýadan Laodikeýa geçişi kabul edip, öz öýüni tertibe salyp, William Milleriň düýpli hakykatlaryny abat saklan bolsady, näme bolardy? Meniň pikirimçe, bu soragyň jogabyny biz hiç haçan bilmeris, emma bilýän zadymyz şudur: “Daniýel özüni patyşanyň naharynyň paýy bilen-de, onuň içýän çakyry bilen-de harlamazlyk üçin ýüreginde niýet etdi.”

Biz indiki makalada Danyýel kitabyňyň birinji baby boýunça dowam ederis.